Christiane Gammeltoft-Hansens prædiken sidste søndag i kirkeåret

Taler
Christiane Gammeltoft-Hansen
Sognepræst

Dato
23. november 2014

Sted
Lindevang Kirke

Omstændigheder
Denne prædiken er holdt ifm. et homiletisk og liturgisk forsøg i Lindevang Kirke i 2014/2015, hvor kirkens tre præster kontinuerligt prædikede over hele Markusevangeliet fra trinitatis søndag til 2. påskedag. Derved afveg præsterne fra at prædike over teksterne fra de autoriserede to tekstrækker til fordel for Markusevangeliet.

Prædikentekster
Esajas' Bog kapitel 42, vers 16-21
Paulus' Andet Korintherbrev kapitel 3, vers 4-18
Markusevangeliet kapitel 8, vers 14-21

Salmer
Denne er dagen, som Herren har gjort
Du fødtes på jord
Midt i alt det meningsløse
Kærligheds og sandheds Ånd
Kornet, som dør i jorden
Himlene, Herre, fortælle din ære

Måske er det mest troværdige billede af den menneskelige eksistens, billedet af mennesket i en båd.

Andre billeder har selvfølgelig også været brugt, i forsøget på at indkredse hvem vi er. Det gælder f.eks. billedet af mennesket i et tårn. Det er et billede, der placerer mennesket et sted hævet over det hele. Et sted hvor det kan få et overblik over verden. Momentvis er det vist også lykkedes at stå rank og sikker udstrålende en autoritet, som var vi selve livets sejrherre. Men så er det ramlet. Billedet er faldet til jorden, som et babelstårn, der viste sig at have en konstruktion, der var ligeså stabil som et korthus. Tårnet viste sig ikke at være bygget på virkeligheden, så det kunne ikke holde.

Men billedet af mennesket i båden består. Det består i sin troværdighed. Det fortæller om mennesket, som et væsen der det ene øjeblik kæmper op imod vinden for i det næste at bevæge sig ind i smult vand. Det er mennesket på vej fra den ene bred til den bred anden med himlen over sig og dybet under sig. Det er mennesket gyngende, vuggende, og huggende sig igennem bølgerne.

Båden er en af evangelisten Markus' foretrukne billeder. Igen i dag inviterer han os derfor om bord. Det er sidste søndag i kirkeåret. Næste søndag begynder et nyt kirkeår. Med Markus vil vi således lægge fra det gamle år for at sejle over til det nye.

Set i forhold til verdens gang, har det år vi forlader været de store markeringers år. De store krigsmarkeringers år: 150 året for kampene i 1864, 100 året for 1. verdenskrig begyndelse, etårsdagen for opstanden i Ukraine.

Krige er definerende begivenheder i menneskers liv, og vi må derfor altid spørge: Hvad resulterede de i, hvilken indflydelse fik de på vores livssyn og menneskesyn? Også her gælder, at billedet af båden giver om end ikke et færdigt svar, så dog nærmer sig med sin troværdighed. I en skildring af tiden i årtierne efter 1. verdenskrig beskriver maleren Georg Grosz det sådan her:

"Vi var som sejlbåde i vinden, med hvide, sorte og røde sejl. Mange af bådene førte vimpler, nogle bar tre pile, nogle hammer og sejl og nogle et svastiska på en stålhjelm – og fra afstand var det vanskeligt at sige, hvad der var hvad. De fleste af os havde ikke meget styr på vores både og måtte manøvrere flittigt for ikke at kuldsejle i den herskende storm. Vi så allerede mange både drive rundt med kølen i vejret. Stormen rasede uafbrudt, men vi sejlede løs; dens melodi forstod vi ikke, for vort gehør var ødelagt af så mange "hør efter!". Vi vidste bare, at én vind kom fra øst, en anden fra vest, og at stormen blæste fra hele jorden."

Krige er definerende begivenheder, så derfor må der spørges, ligesom Jesus spørger i båden i dag: Hvad har I så lært? Hvad har I forstået? Masser, er svaret, men åbenbart langt fra det hele og langt fra det vigtigste. Ellers ville vi jo ikke have haft hele tre krige at markere i det forløbne år. Så ville vi kun have haft en. En krig ville have været nok til, at vi havde lært lektien og taget beslutningen en gang for alle: Aldrig igen!

Det er som om verdens gyngende gang bevæger sig fra den ene yderlighed til den anden. Og det er ikke fordi, det ikke godt kan forklares. Det ligger dybt i os, at vi søger mening. Vi søger den ikke mindst, når den er blevet væk. I stedet for at se krigen som nøgen overlevelseskamp, forsøger vi derfor at udlede en dybere betydning af den. Da er det, at man pludselig kan høre, at der med stor patos tales om det nye menneske hamret til lutret stål i skyttegravene. Som har krigen skabt en forædling af mennesket, så det nu står desto stærkere frem med magt til

at tage verdens gang på sig.

Har I da endnu ikke forstået noget? spørger Jesus, mens mennesket træder ud af krigen, som ejer det en universalnøgle til fremtiden. Har I da endnu ikke forstået noget? spørger Jesus, mens mennesket er travlt optaget af at finde én samlende ide, én eneste udlægning af verdens gang, og en fører. Åbenbart har frie mennesker svært ved at undgå at tænke totalitært, når de skal beskæftige sig med verden. Det er som en antisurdej, der ikke får det til at hæve, men derimod rådne op indefra.

Kan I ikke se, selvom I har øjne? Kan I ikke høre, selvom I har ører? Jo det kan vi godt, men vi ser og hører kun i et begrænset omfang, som børn der endnu ikke mestrer sproget til fulde. Og måske er der netop blevet råbt "hør efter" for ofte, til at vi tager det alvorligt, ser faresignalerne og begynder at tænke selv i stedet for bare at følge trop. Som en mand, der blev spurgt om, hvordan han gik fallit, svarede: gradvist og så pludseligt. Ændringer og forandringer kan ske gradvis, så man knap nok lægger mærke til det. Men pludselig er det gennemført, pludselig er det trådt helt igennem, uden at man måske nåede at handle og sige fra.

Det gynger i båden. Sejladsen er usikker. Hvem vil ikke gerne have sikker grund under fødderne. Men livet leves i båden, og til dem der befinder sig om bord på den, har Markus derfor også skrevet sit evangelium. Han har skrevet det til mennesker, der oplever usikkerhed og desorientering. Mennesker der er bange, og som kun forstår lidt.

Det er kendetegnende for Markusevangeliet, at Jesus her ikke træder frem som en flydende historiefortæller og fremragende underviser. Det kan godt være, at vi higer efter håndgribelige tegn, garanti for troen og det som er nemt forståeligt. Det kan godt være, at vi vil have sikker grund under fødderne. Men Jesus lægger os ikke færdige ord i munden, vi bare kan gentage, som var alt gjort med det. Han taler ikke ligefremt. Han taler i billeder og lignelser, for at det skal være tydeligt, at det her kan vi ikke forstå ud fra vores sædvanlige kategorier. Det her kan ikke låses fast i entydige tolkninger. Det er som om, der underliggende hele evangeliet igennem er en stemme, der siger: tro ikke for hurtigt, at du har forstået det hele. Eller tro ikke at du har forstået det hele endnu.

Selv dem der havde de bedste forudsætninger for at forstå, disciplene, misforstår jo også. De oplever og fornemmer nok, at noget er i frembrud. Noget der meget

bedre end en krig, definerer hvem de er, og hvad livet er bestemt til at være. Men det fulde omfang af Guds rige, den fulde forståelse har de ikke. Så derfor advarslen mod den brovtende magt, der råber højt om, at den har sandheden og nøglen til fremtiden. Man skal altid være vagtsom overfor skråsikkerhed, den kan så nemt sprede sig som en surdej indefra og inficere det hele.

"Har I endnu ikke forstået?". Nej, det har vi ikke. Men hvis vi så bare – indtil sløret engang skal blive taget fra vores ansigt – lærer dette, at vi netop ikke har forstået alt, så er det dog alligevel noget.

"Gradvist og så pludseligt", måske kan man også bruge det som en beskrivelse af Guds riges frembrud. Vi har i det forgangne år forholdt os til historiske begivenheder. Guds ankomst til verden er mere end en historisk begivenhed, omend det er en begivenhed, der også knytter sig til vores historie og forbinder sig til vores tid. Men Gud er ikke kun noget, der kommer til. Troen på Gud har med selve vores eksistens at gøre. Gud har med verdens tilblivelse at gøre. Det kan godt være, at vi med vores handlinger og fejlslutninger kan gå imod, hvad vi og verden er skabt til. Men det rokker ikke ved bestemmelsen, nemlig Guds riges frembrud. Det er Guds nøgle til fremtiden.

Og engang imellem fornemmer man da også pludselig, at verden og vi selv kommer på omgangshøjde med evangeliet, og det i et spring bevæger sig fra gradvist til pludseligt. Engang imellem er vi ikke dem, der endnu ikke forstår. Engang imellem er vi bare dem, der er her. Er her sammen med hinanden og med Gud. Engang imellem gælder det ikke om at råbe højest, men om dette på en gang simple og uoverskuelige at tale sammen og finde sammen. Var det det, der skete den 9. november 1989 – en begivenhed vi også har markeret i det forløbne år? Eller er det for meget at lægge i det? Og dog var det jo en begivenhed, der definerede mennesker ikke i krigens men i frihedens billede, som åbnede en grænse, væltede en mur og fik et adskilt folk til at løbe hinanden i møde.

Nu vil vi så sejle det nye år i møde. Jesus er om bord i båden, og tålmodigt bliver han ved med at fortælle med billeder og lignelser, hvad der er vores bestemmelse. At vores bestemmelse ikke er at blive dannet i en skyttegrav, men at være dannet i Guds billede.

Det er vores tro. Det er vores håb. Og med det begiver vi os åbent ind i det nye

år.

Amen.

Kilde
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Prædikener over hele Markusevangeliet, Sidste søndag i kirkeåret

URl
https://www.dansketaler.dk/tale/christiane-gammeltoft-hansens-praediken-sidste-sondag-i-kirkearet